

بوصیر خام

بوصیر (ابوصیر) ، نام چندین موضع در مصر. این تعداد از آن جهت که این نام بر پرستشگاه‌های اوزیریس ، خدای (مصری) جهان زیرین ، دلالت دارد، غیرطبیعی نیست . اطلاق نام ابوصیر بر حومه وسیع غرب اسکندریه یادآور آن است که این محل جایگاه تابویریس ماگنا بوده است .
بوصیر در ساحل غربی رود دیمباط ، از شاخه های نیل ، در استان عربیه ، شهر کوچکی است که در قرون وسطی با آبادی همجواریش ، بنا ، مربوط بوده ، ازینرو عموماً آن را بوصیر - بنا نوشته اند. این بوصیر ، که در ایام باستان شهرت داشته ، اسقف نشین و مرکز اداری و حکومتی این کوره بوده است .
بوصیر السن در ، در کوره جیزه (یاقوت حموی ، ج ۱ ، ص ۷۶۰) قرار دارد که اهرام معروف مصر در آن واقع است . وصف عبداللطیف بغدادی (عبدالطیف بغدادی ، ص ۴۴) از این شهر، همانند آثار کشف شده در گورستان آن که وی ذکر کرده ، سندی ممتاز است .
بوصیر دیگری ، که تا قرن دهم بوصیر - قوریس / قوریس (یاقوت حموی ، ج ۱ ، ص ۷۶۰؛ قدامه بن جعفر، ص ۲۴۷) و دست کم از قرن یازدهم بوصیرالمَلَق نام داشته ، در مدخل قیوم ، در حاشیه غربی مصر وسطی واقع است . چون جاهای متعددی را بوصیر می خوانده اند، مورخان در تعیین محل دقیق مرگ مروان دوم (حک : ۷۴۴-۷۵۰)، آخرین خلیفه اموی شام ، با مشکل مواجه بوده اند. به احتمال بسیار، مروان آخرین روزهای حیاتش را در بوصیرالملق گذرانیده ، و یکی از روایات محلی نیز مؤید این احتمال است . بر حول این شهر استان کوچک و مستعجلی به نام بوصیریه ، میان استانهای اطفیح و بَهِتَسا، به وجود آمد.
به رغم اسناد و شواهدی که در تأیید این نظر ارائه می شود، گروه دیگری از نویسندگان جای شکست نهایی امویان را در بوصیر دیگری می دانند که در آن سوی اشموتین ، بر ساحل دیگر رود نیل ، ودر حدود ۱۸۰ کیلومتری جنوب بوصیرالملق واقع است . ادعا شده که این منطقه ، خاستگاه «ساحران» فرعون مصر بوده است . به گفته ادیسی (ادیسی ، ج ۱ ، ص ۱۲۴) سکنه این محل در روزگار او به سحر و ساحری شهره بوده اند.

امروزه از این بوصیر اثری نیست . جای دیگری در استان فیوم نیز به بوصیر - دَفْدُو موسوم است (یاقوت حموی ، ج ۱ ، ص ۷۶۰)
منابع :

- (۱) ابن دقماق ، کتاب الانتصار لواسطة عقد الامصار ، بولاق ۱۸۹۳/۱۳۱۰ ، چاپ افست بیروت (بی تا.) ، قسم ۱ ، ص ۱۲۱ ، قسم ۲ ، ص ۱۱۵ ؛
- (۲) ابن مقاتی ، کتاب قوانین الدواوین ، چاپ عزیز سوربال عطیه ، قاهره ۱۹۴۳ ، چاپ افست فرانکفورت ۱۹۹۲/۱۴۱۳ ، ص ۱۱۴ ، ۱۱۸-۱۱۷ ؛
- (۳) اسماعیل بن علی ابوالفداء، کتاب تقویم البلدان ، چاپ رینود و دیسلان ، پاریس ۱۸۴۰ ، ص ۱۰۷ ؛
- (۴) مجدین مجد ادیسی ، کتاب نزهة المشتاق فی اختراق الافاق ، قاهره ، بی تا؛
- (۵) عبدالطیف بن یوسف عبدالطیف بغدادی ، کتاب الافادة والاعتبار ، چاپ احمد غسان سبانو، دمشق ۱۹۸۳/۱۴۰۳) ؛
- (۶) قدامه بن جعفر، کتاب الخراج ، چاپ دخویه ، لیدن ۱۹۶۷ ؛
- (۷) علی بن حسین مسعودی ، کتاب التنبیه و الاشراف ، چاپ دخویه ، لیدن ۱۸۹۴ ، ص ۳۲۸ ، ۳۳۱ ؛
- (۸) احمدین علی مقریزی ، کتاب المواعظ و الاعتبار فی ذکر الخطط و الاثار ، چاپ ویه ، ج ۳ ، ص ۱۹۴ ، ج ۴ ، ص ۷ ، ۱۳۹ ، ج ۵ ، ص ۹۶-۹۷ (که در آن مسئله مرگ مروان بحث شده است) ؛
- (۹) یاقوت حموی ، معجم البلدان ، چاپ فردیناند ووستنفلد، لایپزیگ ۱۸۶۶-۱۸۷۳ ؛
- (۱۰) احمدین اسحاق یعقوبی ، البلدان ، چاپ دخویه ، لیدن ۱۸۹۲ ، ص ۳۳۱ ؛